

Asia: VN/30737/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Lausunto

Lausunnot lukuun 1. Johdanto

-

Lausunnot lukuun 2. Huoltovarmuuden toteuttamisen lähtökohdat

Esityksessä mainitun huoltovarmuuskriittisten yritysten varautumisen osalta on hyvä huomioida, että huoltovarmuuskriittiset yritykset ovat erilaisessa tilanteessa poikkeusoloissa. Asiakasvolyymien kasvu moninkertaiseksi normaalioloihin verrattuna vaatisi konkreettisia tukitoimia muun muassa elintarviketeollisuuteen ja muille lakisääteisiä palveluja tuottaville yritykselle (investoinnit, varastointi, logistiikka).

Esityksessä oleva Huoltovarmuusorganisaation kaavio on päivittynt. Elintarvikehuollon alle on perustettu uusi Ruokapalvelupooli 10.1.2024.

Luku 2.1 Huoltovarmuuden muuttunut toimintaympäristö

Ilmastonmuutoksen osalta esityksessä olisi hyvä tuoda esille näkökulmana myös ruoantuotannon ympäristövaikutukset.

Lausunnot lukuun 3. Kehittämiskohteiden taustat ja tavoitteet

3.1. Huoltovarmuuskriittinen infrastruktuuri

Esityksestä ei selviä, millaisia yhteistyökäytännöt ovat, mitkä toimijat ovat mukana ja miten nämä käytännöt toimivat myös poikkeusoloissa. Elinkeinoelämän ja viranomaisten välillä ei ole luontevaa yhteistyölinkkiä. Yhteistyö viranomaisten ja heille palveluja tuottavan yrityksen kanssa on keskeisessä roolissa huoltovarmuuden edistämässä.

3.2 Kyberturvallisuus

Esityksestä ei selviä, kuka omistaa oikean tiedon ja mitä tietoa välitetään ja keille.

3.4 Huoltovarmuuden alueellinen ulottuvuus

Esityksessä voisi nostaa vahvemmin esille poolien roolin kuntien ja hyvinvointialueiden välisen varautumiseen liittyvän yhteistyön kehittämisessä ja tukemisessa.

3.5 Huoltovarmuuden tilanneseuranta ja ennakointi

Esityksestä ei selviä, miten elinkeinoelämän toimijoita huomioidaan riittävästi tiedon saajina siten, ettei tietoa välitetä vain viranomaisten kesken. On myös hyvä arvioida, miten elinkeinoelämältä saadaan riittävän reaaliaikaista tilannekuvaa esimerkiksi tuotteiden saatavuudesta ja millä tavoin eri toimijoita veloitetaan tuottamaan tietoa, jolla on vaikutusta myös muiden toimijoiden kyvykkyyteen. Tiedon jatkumo koko ketjun läpi pitäisi ratkaista.

3.6 Osaaminen ja osaavan työvoiman saatavuus

Esityksestä ei selviä, miten pienten ja keskisuurten yritysten tietoisuutta osaamisen merkityksestä huoltovarmuuden edistämässä edistetään.

Lausunnot lukuun 4. Toimialakohtaiset huoltovarmuustavoitteet ja kehittämiskohteet

Esityksessä ei ole huomioitu tukipalveluiden roolia. Huoltovarmuuskriittisen henkilöstön työnteon mahdollistamiseksi myös peruspalveluiden ja niihin liittyvien lakisääteisten tukipalveluiden, kuten ruokapalvelu, on toimittava kriisitilanteissa.

4.3. Elintarvikehuolto

Täydennysehdotukset seuraavaan kappaleeseen:

”Lakisääteisesti toteutettavat ruokapalvelut ovat keskeinen osa elintarvikehuolto. Tulevaisuudessa ruokapalveluita tarjoavat toimijat huomioidaan aikaisempaa paremmin. Tärkeimpiä toimijoita tässä ovat koulujen, puolustusvoimien, rikosseuraamuslaitoksen ja varhaiskasvatuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden ruokapalvelut ja muut kriittiseksi luokiteltavat ruokapalvelut. Lisäksi huomioidaan toimijat, jotka toteuttavat välttämättömiä ruokahuollon tai päivittäistavara- huollon palveluita, järjestelmiä tai logistisia kokonaisuuksia yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisiksi luokiteltavien toimijoiden tarpeisiin, ja joiden toiminta on vaikeasti korvattavissa vakavissa häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa”.

Puolustusvoimien ja Rikosseuraamuslaitoksen ruokapalvelut ovat lakisääteisiä. Varsinkin puolustusvoimien volyymin kasvu poikkeusoloissa on merkittävä ja todellinen haaste elintarviketeollisuudelle.

Lausunnot lukuun 5. Huoltovarmuustoiminnan rahoitus ja kehitys

-

Lausunnot lukuun 6. Valtioneuvoston tavoitteiden seuranta

-

Muut selontekoa koskevat yleiset kommentit

Osaavan työvoiman saatavuus ja sen haasteet heijastuvat myös huoltovarmuustyöhön. Päivittäistavarakauppa ja ruokapalveluntuottajat ovat vahvasti työvoimariippuvainen ala ja on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että osaavaa henkilöstöä on saatavilla jatkossakin.

Lisäkommentti:

Olisiko HVK:lla mahdollisuutta tukea yrityksiä, joiden on varastoitava suuria määriä erilaisia tuotteita puolustusvoimien tarpeisiin? Tuotteet ja varastointi sitovat yrityksen varoja. Olisiko turvavarastoista ratkaisua tähän, jos tästä varastoinnista olevia ohjeita päivitetään?

Kulomaa Virpi
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry